

Katedra politológie Filozofickej
fakulty Univerzity Komenského

Mgr. Martin Richter (diplomant)
PhDr. Dagmar Horná PhD. (vedúca dipl. práce)

2009

Absolventi politológie FiFUK

(záverečná správa z výskumu
absolventov katedry politológie)

*„Inak to boli najlepšie roky
môjho života“*

*„Fungovanie celej katedry
politológie v rámci Filozofickej
fakulty je omyl“*

*„Rozvoj kritického
a analytického myslenia, čo
považujem za najdôležitejšie
poslanie vysokej školy“*

Z názorov absolventov na štúdium
politológie na KP FiFUK

O výskume

Výskum uplatnenia absolventov politológie bol súčasťou rovnomennej diplomovej práce uskutočnenej na Katedre politológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského. Výskum sa uskutočňoval kvantitatívnou dotazníkovou metódou v priebehu mesiacov jún – august 2009. Prieskum bol vykonávaný internetovým dotazníkom, do ktorého boli respondenti pozývaní emailovou správou s odkazom na dotazník.

Cieľovou skupinou výskumu boli absolventi politológie z posledných piatich absolventských ročníkov, čo činilo 127 možných respondentov z ktorých sa podarilo kontaktovať 109. Dotazník vyplnilo 81 respondentov, čo znamená 74,3% -nú mieru návratnosti dotazníka.

Ciele výskumu

Hlavným cieľom výskumu bolo zistiť uplatnenie absolventov politológie v praxi po ukončení štúdia na univerzite pomocou kvantitatívneho dotazníkového výskumu. Parciálnou úlohou bolo zistiť spätnú väzbu absolventov smerom k dobe strávenej štúdiom na katedre politológie. Druhou parciálnou úlohou bolo vytvorenie hodnoverného a relevantného výskumu uplatnenia absolventov a ich spokojnosti so štúdiom, ktorý by bol odrazovým mostíkom pre ďalšie aktivity katedry na poli výskumu vlastných absolventov a komunikácie s nimi.

Uplatnenie absolventov politológie v praxi

(základné zistenia a závery)

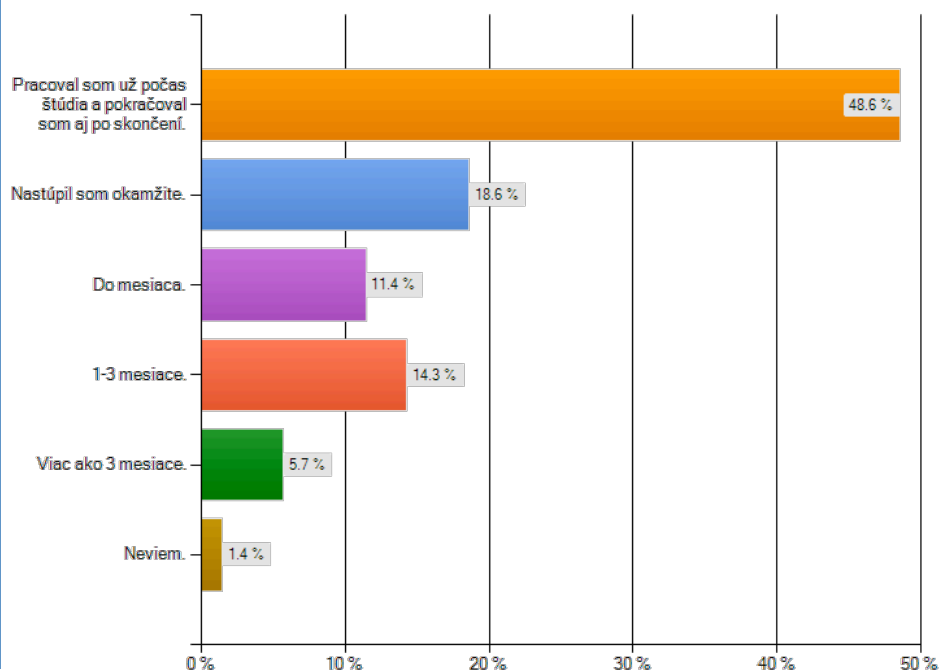
Jediným pravdivým ukazovateľom kvality školy je úspech jej absolventov. Preto je vitálnym záujmom každého vysokoškolského vzdelávacieho inštitútu, aby jeho absolventi patrili k najlepším vo svojom odbore. Ak sa tak aj deje a škola o tom vie, môže takúto vedomosť veľmi dobre zužitkovať, pretože základná otázka, ktorú si všetci potencionálni uchádzači o štúdium na danej škole skôr alebo neskôr položia je, čo im štúdium prinesie a ako im pomôže sa uplatniť. A ak škola dokáže na takúto otázku jednoznačne odpovedať a empirickými údajmi svoju odpoveď doložiť, je vo veľkej výhode.

V tejto správe sú stručne zhrnuté výsledky výskumu, rozdelené na dve časti: uplatnenie absolventov v praxi a spätná väzba absolventov ku štúdiu politológie na Katedre politológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského.

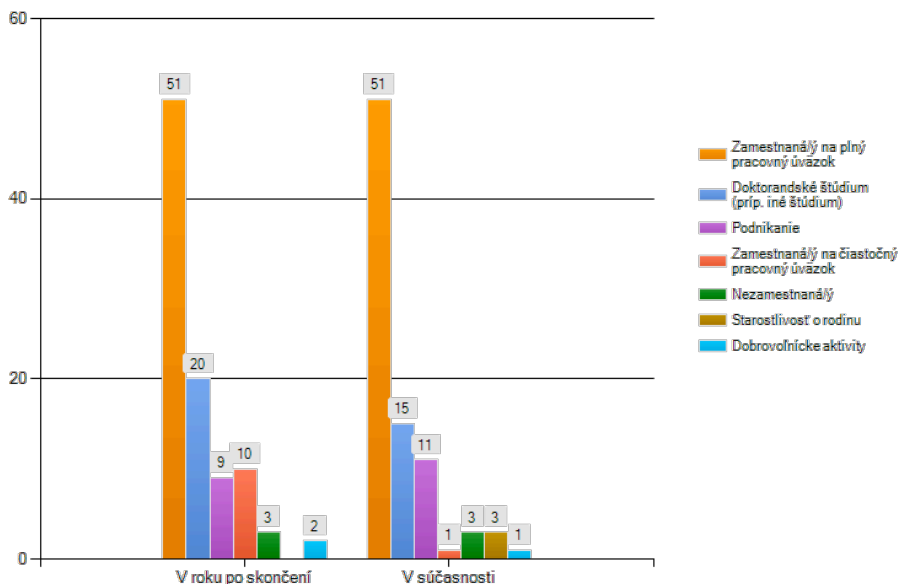
Absolventi politológie nemajú problém s hľadaním zamestnania. Väčšina sa zamestná okamžite po ukončení štúdia a aj u tých, ktorým trvá určitý čas nájsť si prácu je ich pobyt v nezamestnanosti nižší ako slovenský priemer.

Dôležité pre uplatnenie absolventov je to, či počas štúdia pracovali v oblasti príbuznej politológií. Takí absolventi majú najväčšiu šancu sa okamžite zamestnať. 70% absolventov, ktorí pracovali počas štúdia v oblasti príbuznej politológií, sa okamžite po štúdiu zamestnalo. Nepotvrdilo sa, že by rodová príslušnosť, alebo miesto bydliska hrali nejakú úlohu pri schopnosti čo najskôr sa zamestnať.

Ako dlho Vám trvalo nájsť si zamestnanie po ukončení štúdia?

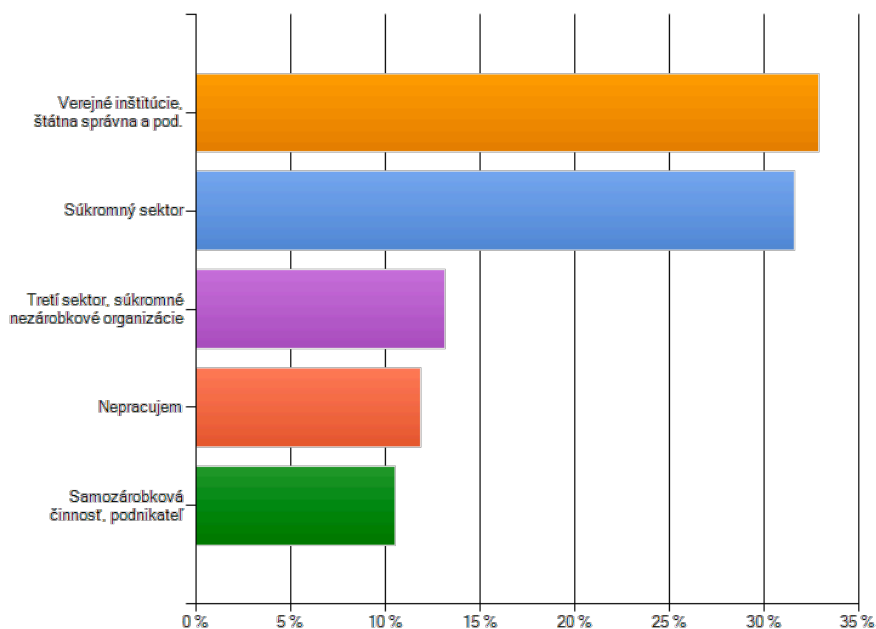
Aká bola Vaša primárna činnosť v nasledujúcom roku po ukončení štúdia a aká je v súčasnosti? (primárna činnosť je činnosť, ktorej ste sa venovali najviac času) – vyznačte prosím jednu možnosť v každom stĺpci

Nezamestnanosť absolventov politológie je zanedbateľná, pohybuje sa pod priemerom nezamestnanosti absolventov vysokých škôl.

3,7% absolventov politológie katedry politológie (KP) FiF UK je momentálne nezamestnaných, čo keď porovnáme s inými štatistikami, je veľmi nízke percento. Absolventská miera nezamestnanosti, čo je percentuálny podiel počtu nezamestnaných absolventov z počtu absolventov, ktorí ukončili štúdium v rokoch 2005 a 2006 v oblasti politických vied na slovenských vysokých školách sa pohybuje na úrovni 5,8%, keď bolo nezamestnaných 41 zo 706 absolventov. Celková absolventská miera nezamestnanosti všetkých absolventov vysokých škôl sa pre rok 2006 pohybovala na úrovni 6%. (Ústav informácií a prognóz školstva, 2007 s. 15)

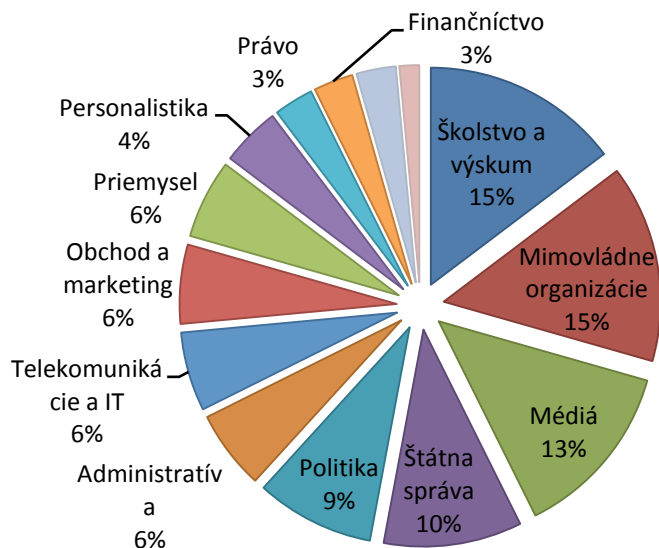
Ak ste v súčasnosti zamestnaný, v akom type organizácie pracujete?

Absolventi politológie sa nadštandardne zamestnávajú v oblasti verejnej správy, mimovládnych organizácií a médií.

Zaujímavý je veľký podiel absolventov zamestnaných vo verejnej správe, oproti, napríklad súkromnému sektoru. Podiel verejnej správy na celkovej zamestnanosti predstavuje 20,78%. Absolventi politológie KP FiF UK sa skoro dvakrát častejšie zamestnávajú vo verejnej sfére ako zvyšok populácie. Podiel týchto absolventov, ktorí pracujú vo verejnej správe je 37,8%. Existuje viacero vysvetlení tohoto stavu. Napr. že štúdium politológie dáva absolventom schopnosti, ktoré sú rozhodujúce pri práci vo verejnej sfére. Ďalšie vysvetlenie, ktoré podporuje aj náš výskum je, že absolventom pomohli kontakty získané počas štúdia politológie. 72% respondentov, ktorí sú zamestnaní vo verejnej správe uviedlo, že im pomohli kontakty získané počas štúdia (48% vybralo „určite áno“, 24% „skôr áno“). U absolventov, ktorí sa zamestnali v súkromnej sfére len 45,4% uviedlo, že im kontakty pomohli – z toho určite áno len 13,6%. Veľký rozdiel je u absolventov, ktorí podnikajú. Len 37,5% uviedlo, že im kontakty pomohli a „určite áno“ nevybral vôbec žiadny z nich.

Ak ste v súčasnosti zamestnaný, v akej oblasti pracujete?

Študenti, ktorí už počas štúdia prejavia záujem o prácu v oblasti politológie a snažia sa v nej zamestnať aj po skončení štúdia, majú veľkú šancu, že sa im to podarí. Katedra politológie tým, že im umožní pracovať počas štúdia a poskytne im kontakty v príbuzných oblastiach, veľmi napomáha možnostiam absolventov zamestnať sa v týchto oblastiach.

79,2% tých absolventov, ktorí uviedli, že sa snažili zamestnať v oblasti politológie, momentálne v nej aj pracuje. Naopak, percento tých, ktorí sa v oblasti príbuznej politológii zamestnať nechceli a v súčasnosti v nej ani nepracujú, je 86,6%. Ukazuje sa veľká miera korelácie medzi vôľou a schopnosťou sa zamestnať v študovanej oblasti, takže je veľká šanca, že študenti politológie, ktorí majú záujem pracovať v tejto oblasti sa v nej aj uplatnia.

Viac ako 90% pracovníkov vo verejnej správe a v treťom sektore uviedlo, že ich zamestnanie súvisí s politológiou, kým 74% absolventov v súkromnom sektore uviedlo, že ich zamestnanie súvisí so študovaným odborom nemá. Absolventom, ktorí momentálne pracujú v oblasti politológie veľmi pomohli kontakty získané počas štúdia. Až 72 percentám absolventov politológie pracujúcich v odbore pomohli nadobudnuté kontakty, na rozdiel od tých absolventov, ktorí nezostali v odbore. Tí si možnosť „áno“ vybrali len v 32%. Takisto, 81% absolventov v súčasnosti pracujúcich v odbore, pracovalo počas štúdia v oblasti príbuznej politológii. Absolventi, ktorí nepracujú v súčasnosti v oblasti blízkej politológii, pracovali počas štúdia v odbore len v 32 percentách prípadov.

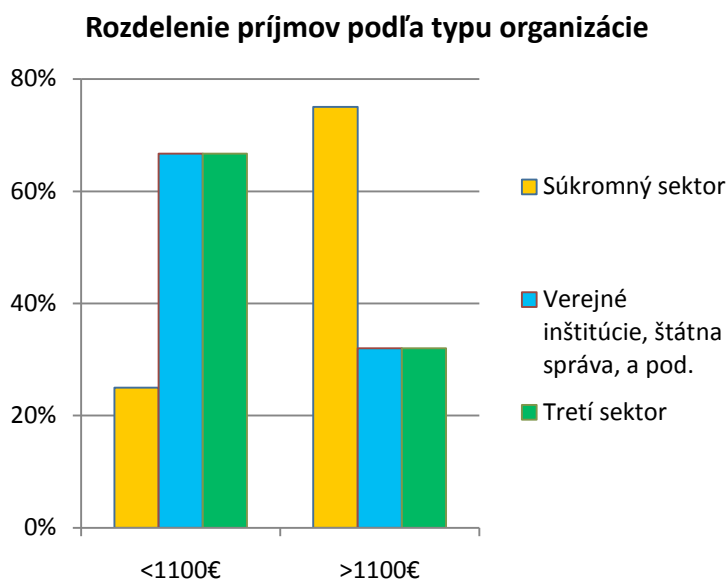
Príjmy absolventov politológie, ktorí nezostali pracovať v oblasti štúdia a javili menší záujem o politológiu, sú vyššie ako príjmy absolventov pracujúcich v oblasti politológie.

Ukázal sa vcelku veľký nepomer medzi príjmami absolventov v súkromnom sektore a príjmami absolventov vo verejnej sfére a treťom sektore. Graf ukazuje, že kým 75% absolventov pracujúcich v súkromnom sektore má príjmy vyššie ako 1100€, vo verejnej sfére a treťom sektore je situácia skoro presne opačná. 67% absolventov pracujúcich v týchto sférach má hrubý mesačný príjem nižší ako 1100€. Odráža to tú skutočnosť, že priemerné mzdy vo verejnom sektore sú vo všeobecnosti o 25% nižšie ako mzdy v súkromnom sektore, čo sa samozrejme týka aj absolventov politológie. Ukazuje sa tiež, že absolventi politológie sa dokážu uplatniť aj mimo svoj vyštudovaný odbor (74% absolventov pracujúcich v súkromnom sektore nepracuje v oblasti politológie) a dokážu tam byť úspešní.

Snažili ste sa pri vyberaní zamestnania ostať vo vyštudovanom odbore?	
Určite áno	21,7%
Skôr áno	56,5%
Skôr nie	13,0%
Určite nie	8,7%
Neviem	0,0%

Pomohli Vám kontakty získané počas štúdia politológie v rozvoji Vašej pracovnej kariéry?	
Určite áno	28,6%
Skôr áno	30,0%
Skôr nie	20,0%
Určite nie	18,6%
Neviem	2,9%

Pracovali ste počas Vášho štúdia v oblasti, ktorá je príbuzná politológii?	
Áno, pomohlo mi to neskôr sa uplatniť.	46,4%
Áno, ale nemalo to vplyv na moje neskoršie uplatnenie sa.	17,4%
Nie.	36,2%

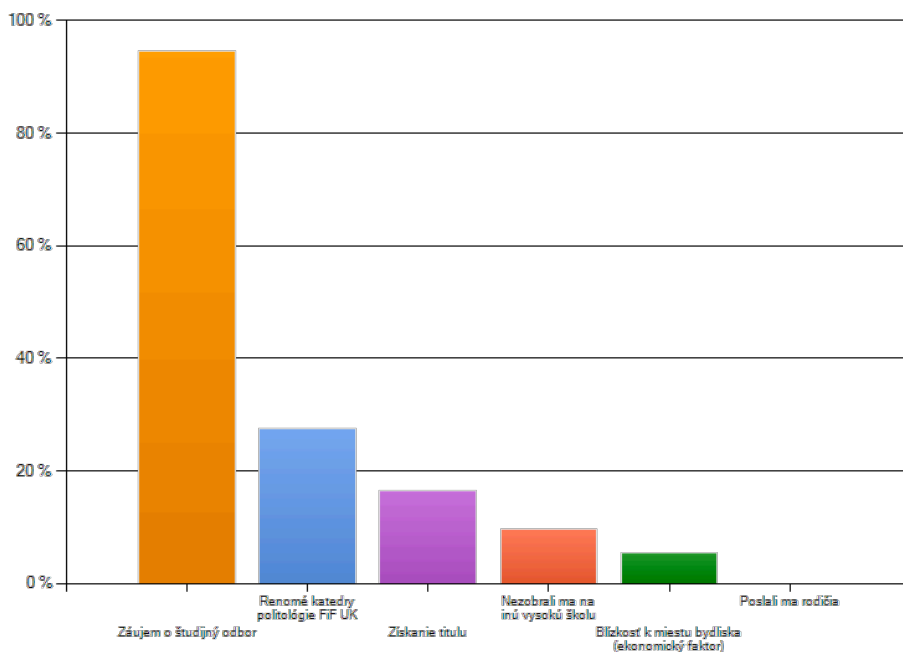
Spätná väzba a názory absolventov na štúdium

(základné zistenia a závery)

Druhá časť výskumu sa sústredila na získanie spätnej väzby absolventov voči dobe strávenej štúdiom na katedre politológie, zistenie spokojnosti so štúdiom a iných postojov absolventov.

Študenti politológie sa v prevažnej miere hlásia na štúdium politológie zo záujmu o problematiku

Aké boli dôvody, že ste išli študovať politológiu? (môžete vyznačiť viacero odpovedí)

Súčet všetkých možností na grafe je viac ako 100 percent z toho dôvodu, že respondenti si mohli vybrať viac ako jednu možnosť. Na grafe si môžeme všimnúť, že skoro všetci respondenti deklarujú, že išli študovať politológiu zo záujmu o danú tému. Na druhom mieste sa nachádza možnosť „Renomé katedry politológie FiF UK“ s viac ako 27%. Tento výsledok považujem za veľmi dobrý, viac ako štvrtina absolventov totiž musela poznať v pozitívnom svetle katedru politológie. 7 respondentov vybralo možnosť „Iné“. Viacero z nich uviedlo, že študovalo politológiu kvôli dvojkombinácií s inými predmetmi a viacero ich zdôraznilo nadšenie a záujem o politiku v čase hlásenia sa na vysoké školy.

Výber z odpovedí absolventov na otázku o slabých a silných stránkach štúdia politológie

„Katedra sa podľa môjho názoru príliš skostnatelo drží teoretických vecí a zameranie na prax, prípadne rozoberanie súčasných problémov trochu chýba... rovnako mi chýbali kurzy spojené so zameraním na tréning prejavu a rétoriky.“

„Otvorený prístup ku študentom, vnímanie spätnej väzby, alebo aspoň snaha jej naslúchať. Akcent na samostatný prístup, kreativitu - to je určite niečo, čo každého študenta posúva vpred.“

„Asi najslabšou stránkou je, že študenti nie sú vedení k tomu, aby sa na niečo špecializovali“

„Robia tam najlepšie ľudia od fachu na Slovensku.“

„Slabá angažovanosť pedagógov a spolužiakov.“

„Štúdium na katedre pokrývalo široké spektrum problémov, ktorým sme sa venovali a preto by som hodnotil štúdium za kvalitné.“

„Slabé stránky - možno viac praktických predmetov alebo slabé prepojenie výučby s praxou, málo projektovej práce, možno pokusy riešiť aktuálne problémy, praktické "cvičenia" (napr. skúsiť spraviť volebný program pre určitý typ politickej strany, aj neexistujúcej...)“

„- množstvo výberových kurzov

- kvalitné kurzy s externistami z praxe
- organizovanie verejných prednášok (Excel. univerzita)
- čítanie textov v angličtine
- malý počet študentov na kurzoch
- osobnejší kontakt s vyučujúcimi
- možnosť vybrať si zo štúdia, čo sa hodí; nie je príliš zaväzujúce
- akademický duch je prítomný určite a dosť silný
- veľká flexibilita vedenia, členov aj sekretárky katedry, ktorá je chvályhodná a niečo z nej som si aj ja osvojil“

Absolventi politológie boli vo väčšine spokojní s rôznymi aspektami štúdia, veľké rozdiely medzi názormi tých absolventov, ktorí uviedli, že pracujú v oblasti politológie a tými, čo nepracujú.

Ako bolo v analýze uplatnenia absolventov povedané, ukazuje sa veľký rozdiel v názoroch medzi absolventami, ktorí pracujú v oblasti príbuznej politológií a tými, ktorí v nej nepracujú. Tieto názorové rozdiely sa ukázali aj v prípade fiktívneho rozhodnutia znova študovať politológiu na KP FiF UK. Grafy vpravo ukazujú ako by sa rozhodli všetci respondenti a ako by sa rozhodli tí, ktorí pracujú resp. nepracujú v oblasti politológie, alebo jej príbuzných zamestnaniach. Môžeme si všimnúť, že kým absolventi pracujúci v odbore by sa nerozhodli znova pre KP FiF UK v 19% prípadov, absolventi, ktorí nepracujú v oblasti politológie, by tak spravili vo viac ako dvojnásobku prípadov, t.j. 46 percentách. Dá sa to vysvetliť viacerými spôsobmi. Absolventi nepracujúci vo vyštudovanom odbore by asi potrebovali mať iné vysokoškolské vzdelanie ako majú v súčasnosti. Štúdium politológie im možno nedalo tie schopnosti a vedomosti, ktoré potrebujú na výkon svojho súčasného povolania.

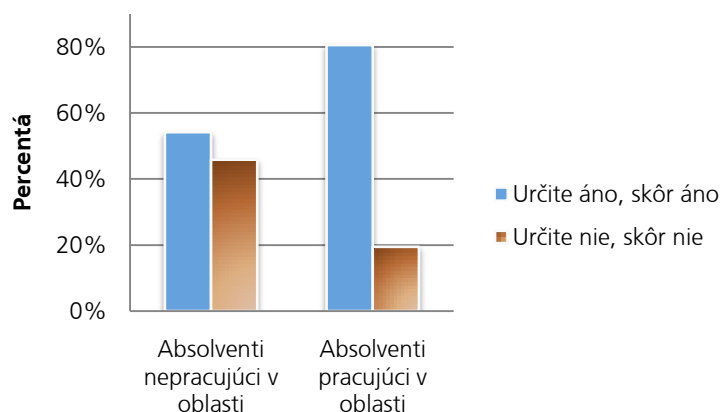
Existuje určitý nesúlad medzi schopnosťami, ktoré absolventi považujú za dôležité v ich živote a schopnosťami, ktoré im pomohla katedra politológie rozvinúť.

Dve otázky sme zamerali na zistenie najdôležitejších schopností, ktoré vo svojom kariérnom živote po skončení štúdia absolventi potrebovali a na zistenie, ktoré z tých schopností im štúdium politológie pomohlo najviac rozvinúť. Respondenti si vybrali zo zoznamu 13 schopností a pridelovali hodnotenie na škále 1 až 5, kde 5 bola veľmi dôležitá schopnosť, alebo veľmi významne ju štúdium politológie pomohlo rozvinúť. Na dvoch grafoch, ktoré sa nachádzajú na nasledujúcej strane sú výsledky otázok pre celú výskumnú vzorku.

Ak sa pozrieme na prvých päť miest v obidvoch grafoch zistíme, že sa zhodujú len na dvoch miestach, v **schopnosti samostatne analyzovať problémy a v efektívnom písaní**. To znamená, že tieto dve schopnosti pomohlo štúdium politológie svojim absolventom rozvinúť. Súvisí to najmä s tým, že počas štúdia sa študenti politológie stretávajú s častým písaním seminárnych a iných prác v ktorých sú nútení analyzovať problémy a zaujať k nim argumentami obhájiteľné stanovisko. Horšie je to so zvyšnými tromi schopnosťami, ktoré absolventi uviedli ako dôležité. Tie nájdeme hlbšie v grafe schopností, ktoré pomohlo štúdium politológie rozvinúť. **Sú to dobrá orálna komunikácia, ovládanie cudzieho jazyka a ovládanie počítača.**

Ak by ste sa mohli ešte raz rozhodnúť, išli by ste ešte raz študovať politológiu na Katedru politológie FiF UK?	
Určite áno	23,1%
Skôr áno	41,5%
Skôr nie	23,1%
Určite nie	4,6%
Neviem	7,7%

Ak by ste sa mohli rozhodnúť ešte raz išli by ste študovať politológiu na KP FiF UK?

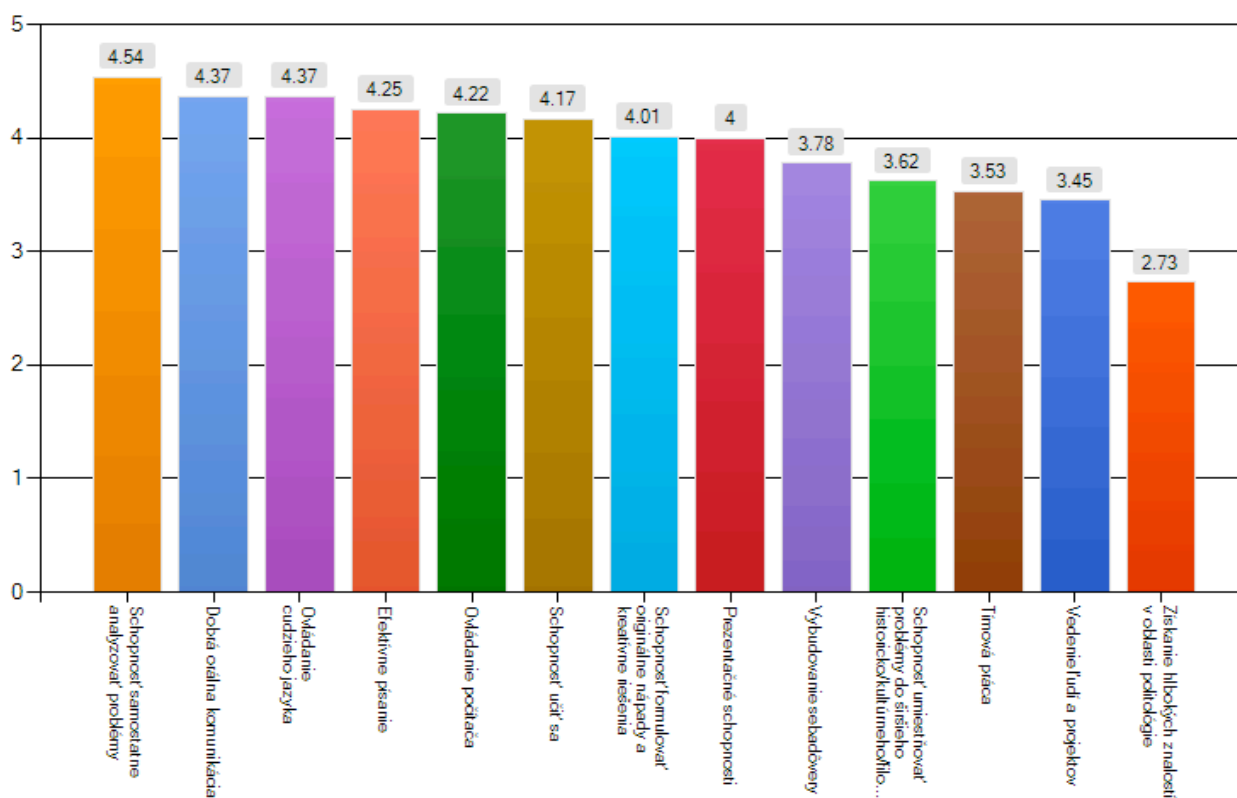

Do akej miery ste spokojná/ý s výučbou teoretických základov politológie?	
Veľmi spokojná/ý	13,2%
Skôr spokojná/ý	61,8%
Skôr nespokojná/ý	18,4%
Veľmi nespokojná/ý	0,0%
Nemám názor	6,6%

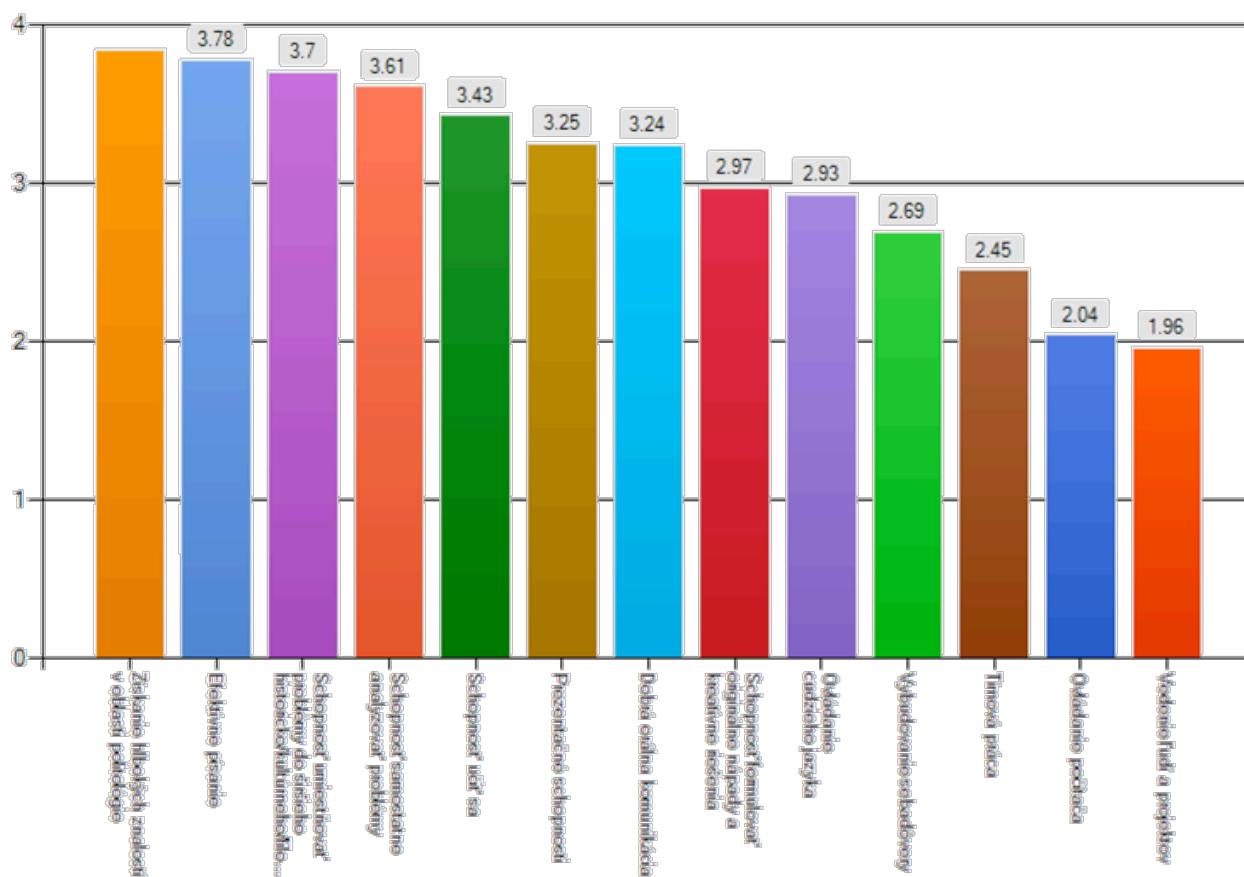
Do akej miery ste spokojná/ý s výučbou metód politológie?	
Veľmi spokojná/ý	9,2%
Skôr spokojná/ý	52,6%
Skôr nespokojná/ý	25,0%
Veľmi nespokojná/ý	5,3%
Nemám názor	7,9%

Ideálny stav by bol, keby sa schopnosti vyžadované absolventami kryli so schopnosťami, ktoré im štúdium politológie pomôže rozvinúť. Z výskumu vyplynulo, že katedra politológie má najväčšie nedostatky v učení a prezentácii dobrej orálnej komunikácie, výučbe cudzích jazykov a výpočtovej technike. Treba si ale uvedomiť, že úlohou katedry politológie a štúdia politológie nie je vyučovať ovládanie počítača, alebo iných s politológiou nesúvisiacich zručností.

Prosím označte na tejto stupnici, ktoré z nasledujúcich schopností boli dôležité vo Vašom živote po skončení školy.

Vyberte, ako Vám štúdium politológie pomohlo rozvinúť tieto schopnosti.

Záver

Potvrdili, alebo vyvrátili sa hypotézy, ktoré boli v diplomovej práci stanovené? Pozrime sa najprv na prvú hypotézu. Absolventi KP FIF UK sú úspešní na trhu práce a aj v profesiách nesúvisiacich priamo s politológiou. Výskum nám potvrdil, že absolventi politológie nemajú problém s uplatnením na trhu práce, ich nezamestnanosť je nižšia ako vysokoškolský priemer, príjmy vyššie ako priemer. Z výskumu vyplynulo aj to, že katedra politológie veľmi dobre pripravuje absolventov na výkon povolania v oblasti politológie. Absolvent, ktorý sa aktívne venuje politológií počas štúdia a má záujem sa vo vyštudovanej oblasti zamestnať má veľmi veľkú šancu, že sa mu to podarí. Horšie to je ale v tých prípadoch, keď absolventi nepracujú v oblasti blízkej politológií. Tam je spokojnosť so štúdiom nižšia, títo absolventi preferujú iné schopnosti, v menšom počte by išli znova študovať politológiu. Dôležitá otázka, na ktorú ale nedokážem kvalifikovane odpovedať je, čo robí absolventov politológie kvalitnými. Je to vysoká škola, alebo už škola priťahuje kvalitných ľudí? Myslím si, že pravda je niekde uprostred. Politológia na Filozofickej fakulte podľa môjho názoru priťahuje špecifický druh študentov, ktorým vytvára veľmi dobré podmienky na ich slobodný rozvoj a tí, čo sa dokážu s touto slobodou rozvoja vysporiadať a využiť ju, majú veľmi dobré východzie podmienky. Kľúčovým javom pre úspešnosť absolventom je aj rozvoj nešpecifických schopností, ktoré sa dajú univerzálne použiť akou je napr. rozvoj analytického myslenia, schopnosti argumentovať, učiť sa a pod., ktoré absolventi vo veľkej miere vyzdvihli.

Druhá hypotéza hovorila: štúdium na KP FIF UK poskytuje teoreticko-metodologický základ pre širokospektrálne uplatnenie absolventov v praxi a že absolventi politológie sú spokojní s tým, čo im toto štúdium dalo. Vo všeobecnosti väčšina absolventov politológie je spokojná so štúdiom a rôznymi jeho aspektami. Nedošlo ale k úplnej zhode medzi tým čo by sa absolventi potrebovali naučiť a to čo im štúdium poskytlo. Myslím si, že v tejto oblasti sú najväčšie rezervy a katedra má možnosti ako na tom pracovať.

Metodologické ponaučenia

Môj názor je, že výsledky výskumu sú mierne optimistickéjšie (absolventi spokojnejší so štúdiom, vyššie príjmy, lukratívnejšie pracovné pozície), ako keby sa prieskumu zúčastnilo všetkých 127 absolventov z rokov 2003 až 2008. Myslím si to preto, lebo prieskumu sa zúčastnili absolventi, ktorých adresy sa pomocou rôznych sociálnych sietí podarilo získať, alebo pracujú na viditeľných pozíciách. Mimo ostali tí absolventi, ktorí sa už nestýkajú so svojimi spolužiakmi, pravdepodobne sa nevenujú politológií, takí absolventi, ktorí nie sú na verejne známych postoch ani napríklad nie sú na internetových sociálnych sieťach akou je napr. Facebook. Toto moje tvrdenie je ale momentálne len neveriteľnou hypotézou.

Charakter výstupu z dotazníkového prieskumu veľmi závisí od toho, aké možnosti vyberieme do uzatvorených otázok a kedy zvolíme otvorenú otázku. Možnosti sú veľmi dôležité, respondentom sa málokedy chce tvoriť keď nemusia. Výberom možností výskumník vždy ohýba realitu, pretože málokedy je v možnostiach presne tá odpoveď, ktorú má respondent na mysli. Respondent väčšinou robí čiastočné kompromisy pri výbere odpovede. Aj pri otvorených otázkach je veľmi dôležité nadhodiť v otázke témy ku ktorým výskumník chce, aby sa mu respondenti vyjadrili. Napríklad pri otvorených otázkach (silné a slabé stránky výučby) sa väčšina respondentov vyjadrovala k tým oblastiam, ktoré boli priamo vymenované v otázke.

Kontakt:

PhDr. Dagmar Horná PhD.
mail: horna@fphil.uniba.sk

Mgr. Martin Richter
mail: richtersson@gmail.com